

Бедринський В.П.

аспірант,

Західноукраїнський національний університет,

Студеніцька О.

студентка групи ПД-33 юридичного факультету,

Західноукраїнський національний університет

ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВИХ ЗАХОДІВ

Застосування спеціальних технічних засобів під час оперативно-розшукових заходів є ключовим аспектом правоохоронної діяльності, однак воно пов'язане з низкою проблем, які потребують детального розгляду. Однією з головних проблем є необхідність дотримання рівноваги між забезпеченням безпеки громадян та захистом їхніх конституційних прав, зокрема права та приватність. Важливо розробити ефективні механізми правового регулювання використання спеціальних технічних засобів, щоб запобігти можливим зловживанням.

Спеціальні технічні засоби є собою складний комплекс технологічного обладнання, що призначений для збирання, обробки, аналізу та фіксації оперативно значущої інформації в рамках здійснення оперативно-розшукової діяльності. Ці технічні засоби є критично важливим інструментом для правоохоронних органів, який дозволяє ефективно протидіяти злочинності, забезпечити національну безпеку та захистити правопорядок. Основне призначення таких засобів міститься в максимально повному та об'єктивному зборі доказової інформації про протиправну діяльність з дотриманням усіх правових норм та конституційних прав громадян.

Оперативно-технічні засоби – це складова оперативної техніки, що застосовується оперативно-технічними підрозділами відповідно до

чинного законодавства для проведення оперативно-технічних заходів. В органах та підрозділах внутрішніх справ для попередження, розкриття та розслідування злочинів застосовуються такі науково-технічні засоби: - фото-, відео-, аудіоапаратура - для одержання певної інформації під час провадження слідчих дій, оперативно-розшукових заходів, в адміністративно профілактичній діяльності.

Використання спеціальних технічних засобів в оперативно-розшуковій діяльності має чітку правову основу, яка регулюється Законом України "Про оперативно-розшукову діяльність" та низкою інших нормативно-правових актів. Правова регламентація застосування суворого дотримання конституційних прав громадян, встановлення чітких процедур видачі дозволів на застосування технічних засобів, визначення вичерпного переліку підстав для їх використання та механізмів контролю за дотриманням законності. Кожен випадок використання спеціальних технічних засобів має бути юридично обґрунтованим, мати відповідне процесуальне оформлення.

Класифікація спеціальних технічних засобів за призначенням має декілька головних категорій. Це засоби аудіо- та відеоспостереження, які дозволяють випустити приховану фіксацію подій, розмов та дій оцінюваних осіб, технічні засоби перехоплення комунікацій, що забезпечують моніторинг телефонних розмов, електронного листування та інших каналів зв'язку, пристрої геолокації, які дають можливість відстежувати переміщення осіб та транспортних засобів.

До технічного обладнання, що використовується в оперативно-розшуковій діяльності, висуваються такі вимоги. У першу чергу обладнання повинно забезпечувати високу точність і достовірність отриманої інформації, гарантуючи надійність доказів. По-друге, технічні засоби мають мінімальну можливість технічного викриття, що забезпечує конспіративність проведення оперативних заходів. Третя важлива вимога

- здатність працювати в різних умовах навколишнього середовища, включаючи складні кліматичні та технічні нюанси. Застосування спеціальних технічних засобів базується на чітких принципах. Законність отримання дозволу є першочерговою умовою - будь-яке застосування технічних засобів має мати правове підґрунтя та відповідні судові санкції. Цільове призначення, що технічні засоби можуть використовуватися для виконання конкретних завдань боротьби зі злочинністю. Конфіденційність є критично важливим принципом, що забезпечує нерозголошення отриманої інформації. Обов'язковим є також принцип документування результатів - кожен технічний захід повинен мати детальний звіт та протоколювання.

Застосування спеціальних технічних засобів має чітко регламентовану процедуру, спрямовану на неухильне дотримання прав людини. Строга регламентація процедури отримання дозволу на отримання судового рішення та вичерпних підстав для втручання. Категорично забороняється необґрунтоване втручання в особисте життя громадян, а будь-які технічні заходи повинні бути пропорційними до завдань розслідування. Захист персональних даних є обов'язковою умовою, що унеможливорює розголошення та неправомірне використання зібраної інформації. Відповідальність за неправомірне використання: кримінальна відповідальність настає у випадку незаконного втручання в приватне життя, несанкціонованого збирання інформації або перевищення службових повноважень. Адміністративна відповідальність може бути застосована для менш тяжких порушень процедури використання технічних засобів.

Перспективи розвитку спеціальних технічних засобів тісно пов'язані з удосконаленням нормативно-правової бази. Необхідною є адаптація законодавства до сучасних технологічних викликів, що передбачає оперативне реагування на нові форми злочинності та технологічні

можливості. Посилення гарантій захисту прав особистості залишається пріоритетним завданням при розвитку технологій оперативно-розшукової діяльності.

Використання спеціальних технічних засобів є складним, багатогранним інструментом забезпечення правопорядку та національної безпеки. Ефективність їх застосування одночасно залежить від технічної компетентності фахівців, неухильного дотримання правових норм та етичних стандартів. Постійний технологічний розвиток, удосконалення нормативної бази та підвищення професійної підготовки працівників правоохоронних органів є запорукою результативності оперативно-розшукової діяльності в сучасних умовах.

Список використаної літератури

1. Конституція України. Прийнята на 5-й сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст.141.
2. Закон України Про оперативно-розшукову діяльність від 18.02.1992 № 2135-XII
3. Бандурка О. М. Оперативно-розшукова діяльність : підручник / О. М. Бандурка. Харків : Нац. ун-т внутр. справ,. 2002. Ч. 1. 336 с.
4. Козаченко І.П., Регульський В.Л. Правові, морально-етичні та організаційні основи оперативно-розшукової діяльності. Львів: Львів. ін-т внутр. справ при НАВС України, 2000. 219 с.